

Дело C-303/19**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

11 април 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Corte suprema di cassazione (Италия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

5 февруари 2019 г.

Жалбоподател:

Istituto Nazionale della Previdenza Sociale

Ответник:

VR

Предмет на главното производство

Искане за отмяна на въззивно решение, с което се установява дискриминация по признак гражданство на правна уредба, която при изчисляването на добавката за семейно ядро, не причислява към семейното ядро на гражданин на трета страна, притежаващ разрешение за пребиваване по смисъла на Директива 2003/109/ЕО, членовете на семейството, пребиваващи в третата държава на произход, но включва непробиваващите членове на семейството на гражданин на държава членка.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на член 11, параграф 1, буква г) от Директива 2003/109/ЕО, както и на принципа на равно третиране по смисъла на член 267ДФЕС

Преюдициален въпрос

Трябва ли член 11, параграф 1, буква д) от Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г., както и принципът за равно третиране между дългосрочно пребиваващи и граждани на държавата се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която, обратно на предвиденото за граждани на държавата членка, при преброяване на членовете на семейното ядро за изчисляване на добавките за семейно ядро, се изключват членовете на семейството на дългосрочно пребиваващ работник с произход от трета страна, когато те пребивават в третата страна на произхода си?

Релевантна правна уредба и съдебна практика на ЕС

Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 година относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (ОВ L16, 2004 г., стр. 44; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 225), член 2 и член 11, параграфи 1, 2 и 4, както и съображения 12, 13 и 14

Решения на Съда от 2 септември 2015 г., Комисия/Нидерландия (C-508/10, EU:C:2012:243), и от 24 април 2012 г., Kamberaj (C-571/10, EU:C:2012:233).

Релевантни разпоредби на националното право

Decreto legge 13 marzo 1988, n. 69, «Norme in materia previdenziale, per il miglioramento delle gestioni degli enti portuali ed altre disposizioni urgenti», convertito in legge 13 maggio 1988, n. 153 (Декрет-закон № 69 от 13 март 1988 г. за определяне на разпоредби относно социалната сигурност, за подобряване на управлението на пристанищните органи и други спешни мерки, преобразуван в Закон № 153 от 13 май 1988 г.) (GURI, бр. 143 от 20 юни 1988 г.), член 2.1: „По отношение на зетите лица, пенсионерите и получателите на социалноосигурителни плащания на основание трудова заетост [...], държавните служители [...], считано от разплащателния период 1 януари 1988 г., семейните добавки [...] се заменят, когато са налице условията, предвидени в настоящия член, се заменят с добавки за семейно ядро. 2. Добавката се разпределя в зависимост от броя на членовете и дохода на семейното ядро съгласно таблицата, приложена към настоящия декрет. Размерът на доходите, посочен в таблицата по-горе, се увеличава [...] за семейните ядра, включващи лица, които поради болест или физическо или умствено увреждане се намират в пълна и постоянна невъзможност да упражняват платена трудова дейност, или, ако не са навършили пълнолетие, имат трайни затруднения да изпълняват задачите и функциите, характерни за възрастта им. Същите размери доходи се увеличават [...], ако лицата, посочени в параграф 1, са овдовели, разведени, намират се в съдебна раздяла или не са сключвали брак. Считано от 1 юли 1994 г., когато семейното ядро,

посочено в параграф 6, включва две или повече деца, месечната сума на полагаемата добавка се увеличава [...] за всяко дете, с изключение на първото. [...] 6. Семейното ядро е съставено от съпрузите, с изключение на съдебно и действително разделения съпруг, децата и приравнените на тях [...] ненавършили 18 години, или без ограничение във възрастта лица, които поради болест или физическо или умствено увреждане се намират в пълна и постоянна невъзможност да упражняват платена трудова дейност. [...]. 6-bis. Не са част от семейното ядро, посочено в параграф 6, съпругът, децата и приравнените на тях на чужденец, които не пребивават на територията на страната, освен ако държавата, чийто гражданин е чужденецът, прилага реципрочност по отношение на италианските граждани или е сключена международна конвенция в областта на третирането на семействата. Установяването на държавите, за които се прилага принцип на реципрочност, се извършва от Министерство на труда и социалната сигурност, след изслушване на министъра на външните работи. [...] 8-bis. На едно и също семейно ядро може да се предостави само една добавка. Самата добавка за членовете на семейното ядро, на които тя се предоставя, е несъвместима с друга добавка или различно семейно третиране, независимо на кого се полага. 9. Доходът на семейното ядро се състои от общата сума на доходите, подлежаща на облагане с Irpef (данък върху доходите на физическите лица), получена от членовете му за календарната година преди 1 юли всяка година и важи за отпускането на добавката до 30 юни следващата година. [...] В образуването на дохода участват и доходите от всякакъв характер, [...] надвишаващи [...]. При изчисляване на дохода не се вземат предвид обезщетенията при прекратяване на правоотношение, независимо от наименованието му, и авансите върху заплатата, както и предвидената в настоящия член добавка. [...]"

Decreto legislativo 8 gennaio 2007, n. 3, «Attuazione della direttiva 2003/109/CE (...)» (Законодателен декрет № 3 от 8 януари 2007 г. за изпълнение на Директива 2003/109/ЕО (GURI, бр. 24 от 30 януари 2007 г.), който добавя разпоредбите на Директивата към текста на Законодателен декрет № 286 от 25 юли 1998 г. относно консолидиран текст на разпоредбите, уреждащи имиграцията и норми за положението на чужденците (Редовна притурка на GURI, бр. 191 от 18 август 1998 г.), който в настоящия текст на член 9, параграф 1 предвижда следното: „Чужденец, притежаващ валидно разрешение за пребиваване от поне пет години, който докаже, че разполага с доход, не по-нисък от годишния размер на социалната помощ, а ако е подадена молба за членовете на семейството му, с достатъчен доход [...] и подходящо жилище, отговарящи на минималните изисквания, предвидени в съответните разпоредби от националното право, може да поиска от началника на полицията да издаде на него и членовете на семейството му разрешение за дългосрочно пребиваване в ЕО [...]“. И параграф 12: „Отделно от разпоредбите, предвидени за законно пребиваващия на територията на Италия чужденец, притежателят на разрешение за дългосрочно пребиваване в ЕС може: [...] с) да получава социално подпомагане, социалноосигурителни обезщетения, здравни помощи,

помощи за обучение и социални помощи и помощи за достъп до стоки и услуги на разположение на обществеността, включително и достъп до процедурата за предоставяне на жилища от публичния жилищен фонд, освен ако не е предвидено друго и при условие че бъде доказано действителното пребиваване на чужденеца на територията на страната [...]“.

Кратко представяне на фактите и производството

- 1 VR е пакистански гражданин, нает на работа в Италия, чиито членове на семейството в периода между септември 2011 г. и април 2014 г. са напуснали Италия, за да се завърнат в държавата си на произход. По отношение на посочения период работодателят на г-н VR и INPS му отказват изплащането на добавката за семейно ядро с мотива, че по отношение на чуждите граждани член 2, параграф 6-bis от Законодателен декрет 69/88 изключва от изчисляването на тази добавка съпругата и децата на работника, които не пребивават в Италия.
- 2 На основание член 11 от Директива 2003/109/ЕО и съответните разпоредби за въвеждане в италианския правен ред, първоначално Tribunale (Районен съд), а впоследствие Corte d'appello di Brescia (Апелативен съд Бреша, Италия) установяват дискриминиращия характер на посочения член 2, параграф 6-bis, и го оставят без приложение, като осъждат INPS и работодателя да изплатят задържаните суми на работника.
- 3 INPS подава касационна жалба за отмяна на въззивното решение.

Основни доводи на страните в главното производство

- 4 Според INPS, обратно на постановеното в обжалваното решение, отпускането на добавка за семейно ядро няма характер на социално подпомагане, каквото било изискването на член 11, параграф 1 от Директива 2003/109, който изисква равно третиране по отношение на социалните плащания, социалното подпомагане и социалната закрила съгласно националното право, а социалноосигурителен характер и не е „от съществено значение“ по смисъла на съображение 13, поради което може да попадне в обхвата на изключението от правилото за равно третиране на гражданите и чужденците, установено в параграф 4 от същия член 11.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 5 Добавката за семейно ядро, предвидена в член 2 от Законодателен декрет 69/1988 е парична добавка, от която се ползват всички заети лица и пенсионери или получатели на социалноосигурителни плащания по трудово правоотношение, при условие че семейното ядро получава доходи, които не надвишават определен праг.

- 6 Размерът на тази надбавка, която се поема от INPS, се определя пропорционално на броя на членовете, броя на децата и семейните доходи. Вноската се заплаща от работодателя заедно с изплащането на заплатата като процент от брутното възнаграждение на работника. Впоследствие INPS извършва окончателно уравниване между изплатените от работодателя добавки и дължимите от него социални осигуровки.
- 7 Националната съдебна практика определя естеството на добавката в някои случаи като социалноосигурително плащане, тъй като става дума за допълнение към пенсията или възнаграждението, отнесено към положения труд и финансирано от вноските на всички работодатели, за да се гарантира достатъчен доход на семействата, които като цяло не разполагат с такъв, а в някои случаи като социално подпомагане, тъй като както размерът на самата добавка и доходът, който се взема като критерий за отпускането ѝ се увеличават по отношение на семействата, нуждаещи се от по-силна закрила, които включват лица, засегнати от увреждане или ненавършили пълнолетие деца в затруднено положение.
- Разграничението обаче не изглежда да е от значение за запитващата юрисдикция, според която при всички положения става въпрос за мярка, попадаща в обхвата на разпоредбата на член 11, параграф 1, буква г) от Директива 2003/109/ЕО.
- 8 От обстоятелството, че законът отдава на членовете на семейното ядро основно значение в структурата на добавката и ги определя като главни ползватели на паричното плащане, на което има право носителят на възнаграждението или пенсията, се поражда тълкувателното съмнение, обосноваващо отправянето на преюдициално запитване: дали от семейното ядро могат да бъдат изключени членовете на семейството на чужденеца, но не и членовете на гражданина на страната, когато тяхното местопребиваване вече не е в Италия и няма условия за реципрочност със страната на произхода им, след като се вземат предвид, че съответно съображение 4 и член 2, параграф 1 от Директива 2003/109/ЕО посочват като цел на Директивата „[и]нтеграцията на граждани на трети страни, трайно установени в държавите членки“ и определят членовете на семейството като „гражданин на трета страна, който пребивава в съответната държава членка“.
- 9 До този момент Съдът на Европейските общности се е произнесъл само по случаи, при които както носителите на претендираните права на социална закрила, така и цялото им семейно ядро пребивават трайно в държавата членка или са се преместили от една държава членка в друга. Ето защо на поставения преюдициален въпрос не е даван отговор до този момент.